

Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg

Klacht	:	RKMO 23.003
Wet	:	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)
Instelling	:	Mondriaan
Datum binnenkomst klacht	:	28 februari 2023
Datum hoorzitting	:	16 maart 2023
Einde termijn	:	28 maart 2023

De Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg heeft zich beraden over de klachten van de heer A., hierna te noemen klager, aan wie ten tijde van het indienen van de klachten op grond van een crisismaatregel zorg werd verleend door Mondriaan.

De eerste zes klachten zijn gericht tegen de zorgverantwoordelijke, de heer B. (psychiater), hierna te noemen de zorgverantwoordelijke. De laatste klacht is gericht tegen de geneesheer-directeur, de heer C., hierna te noemen geneesheer-directeur.

1 PROCEDURE

De klachtencommissie heeft van klager op 28 februari 2023 een klaagschrift, gedateerd op 27 februari 2023 en inhoudende zeven Wvggz-klachten, ontvangen. Op 2 maart 2023 heeft klager het klaagschrift aangevuld en dit op 3 maart 2023 naar de commissie gestuurd.

De zorgverantwoordelijke heeft de klachtencommissie op 3 maart 2023 een verweerschrift met een aantal bijlagen doen toekomen. De geneesheer-directeur heeft de klachtencommissie op 9 maart 2023 een reactie op de klacht gestuurd.

De hoorzitting heeft op 16 maart 2023 plaatsgevonden op locatie Vijverdal. Bij die gelegenheid hebben beide partijen, ieder voor zich, hun standpunten toegelicht.

1.1 TERMIJN

Het klaagschrift bevat zeven klachten als omschreven in artikel 10:3 Wvggz en deze klachten hebben betrekking op een beslissing waarvan het gevolg niet meer actueel is, zodat de klachtencommissie, uitgaande van de datum van ontvangst, gehouden is binnen 4 weken na ontvangst van de klachten schriftelijk een uitspraak te doen ten aanzien van de klachten, te weten uiterlijk op 28 maart 2023.

2 KLACHTEN

- 1 Klager maakt bezwaar tegen de beslissing van de zorgverantwoordelijke hem op te nemen in een accommodatie in het kader van het verlenen van verplichte zorg;
- 2 Klager maakt bezwaar tegen de beslissing van de zorgverantwoordelijke de bewegingsvrijheid van klager te beperken in het kader van het verlenen van verplichte zorg;
- 3 Klager maakt bezwaar tegen de beslissing van de zorgverantwoordelijke in het kader van het verlenen van verplichte zorg beperkingen aan te brengen in de vrijheid zijn eigen leven in te richten, die tot gevolg hebben dat betrokkene iets moet doen of laten, waaronder het gebruik van communicatiemiddelen;
- 4 Klager maakt bezwaar tegen de beslissing van de zorgverantwoordelijke hem in het kader van het verlenen van verplichte zorg te onderzoeken aan kleding en/of lichaam;
- 5 Klager maakt bezwaar tegen de beslissing van de zorgverantwoordelijke in het kader van het verlenen van verplichte zorg zijn kamer te onderzoeken op gedragsbeïnvloedende middelen en gevaarlijke voorwerpen;
- 6 Klager maakt bezwaar tegen de beslissing van de zorgverantwoordelijke hem in het kader van het verlenen van verplichte zorg medicatie toe te dienen.

Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg

- 7 Klager maakt bezwaar tegen de beoordeling van de zorgverantwoordelijke dat hij met betrekking tot diens bovengenoemde beslissingen wilsonbekwaam is en tegen het niet in zijn dossier aantekenen van deze beoordeling;
- 8 Klager maakt er bezwaar tegen dat hij geen volledig dossier heeft ontvangen.

Klager verzoekt de klachtencommissie om vergoeding van de materiële schade die hij als gevolg van bovenstaande maatregelen dan wel omstandigheden heeft geleden, bij gegrondverklaring van (een of meer van) zijn klachten.

3 FEITEN

- Op 11 oktober 2022 heeft de crisisdienst klager beoordeeld in het cellencomplex van het politiebureau, nadat klager was aangehouden op verdenking van bedreiging van een politieagent.
- De burgemeester heeft op 11 oktober 2022 een crisismaatregel ten aanzien van klager genomen voor de duur van 3 dagen, te weten tot en met 14 oktober 2022. Alle vormen van verplichte zorg zijn hierin als noodzakelijke zorg ter afwending van een crisissituatie opgenomen.
- Klager is op basis van deze crisismaatregel op 11 oktober 2022 opgenomen op een gesloten afdeling bij Mondriaan.
- De dienstdoende arts heeft op 13 oktober 2023 een formulier "Informatie aan betrokkene over beslissing zorgverantwoordelijke tot het verlenen van verplichte zorg (art. 8:9 lid 1 en 2 Wvggz)" uitgeschreven en aan klager uitgereikt. Op het formulier zijn de volgende maatregelen als te verlenen vormen van verplichte zorg aangekruist: toedienen medicatie, beperking bewegingsvrijheid, onderzoek woon- of verblijfruimte, aanbrengen van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten en ten slotte opnemen in een accommodatie.
- De rechtbank Limburg heeft op 14 oktober 2022 het verzoek om een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel aangehouden, om de officier van justitie in de gelegenheid te stellen ter zitting meer duidelijkheid te verschaffen over, kort gezegd, de gang van zaken rondom de aanhouding van klager en diens opname met een crisismaatregel.
- De officier van justitie heeft op 18 oktober 2022 schriftelijk gereageerd. Op 19 oktober 2022 heeft de rechtbank Limburg het verzoek om machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel afgewezen, waarna klager dezelfde dag de kliniek heeft verlaten.
- De zaak tegen klager is geseponeerd.

4 STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

4.1 STANDPUNT KLAGER

Het standpunt van klager komt, samengevat, neer op het volgende.

Klager is van mening dat hij onterecht is opgenomen, omdat er geen sprake was van een psychische stoornis en evenmin van daaruit voortkomend ernstig nadeel. Hij is ervan overtuigd dat hem geestelijk niets mankeert. Klager voert daartoe het volgende aan.

Klager heeft bij de politie meldingen gedaan, maar deze werden door de politie niet opgevolgd. Daarop heeft klager op het politiebureau navraag gedaan. Daar klager meende dat zijn meldingen niet serieus werden genomen, is hij boos geworden, waarna hij werd aangehouden en een nacht in de cel heeft moeten doorbrengen. Vervolgens werd hij opgenomen op een gesloten afdeling van Mondriaan. Ook op de afdeling werd vermoed dat klager psychotisch was en wanen had. Dat zijn meldingen geen wanen betroffen, maar reële incidenten betroffen volgt volgens klager uit het feit dat zijn vriendin heeft bevestigd dat deze incidenten zich hebben voorgedaan. Klager was niet psychotisch, maar boos omdat hij niet werd geloofd en wegens de beperkingen die hem werden opgelegd. Hij heeft de

verleende verplichte zorg als vernederend ervaren. Zijn ongenoegen daarover heeft hij duidelijk in woord en gebaar laten blijken.

Klager ontkent dat hij agressief was en een gevaar voor zichzelf en zijn omgeving vormde. Er was ook geen sprake van een zodanige agitatie, dat gevreesd moest worden voor een escalatie. Klager is het er dan ook niet mee eens dat hij op een gesloten afdeling werd opgenomen en in zijn bewegingsvrijheid werd beperkt. Het was niet mogelijk ter zake een afspraak te maken.

Klager is het er ook niet mee eens dat hij geen gebruik mocht maken van zijn tablet. Hij heeft immers nog nooit iets op sociale media geplaatst dat hemzelf of derden zou kunnen schaden.

Voor het controleren van zijn kamer op de aanwezigheid van drugs en het fouilleren van hemzelf bestond volgens klager geen grond. Hij heeft in het verleden weliswaar cocaïne gebruikt, maar is nu al 1,5 jaar drugsvrij. Uit het feit dat hij niet wilde meewerken aan een drugstest werd afgeleid dat hij iets te verbergen had, maar dit was niet aan de orde. Er zijn ook geen drugs bij hem of op zijn kamer aangetroffen.

De schriftelijke aankondiging om over te gaan tot het toedienen van medicatie heeft klager als belastend en als drang ervaren. Volgens klager is de beslissing daartoe veel te vroeg genomen, hij was immers nog maar pas opgenomen. Doordat de crisismaatregel niet aanstonds werd voortgezet, is van toediening van medicatie afgezien.

Klager stelt dat hij bij opname geen afschrift van de crisismaatregel heeft ontvangen. De kennisgevingsbrief met betrekking tot de te verlenen verplichte zorg heeft hij wél ontvangen, maar pas twee werkdagen na het nemen van de crisismaatregel.

De patiëntenvertrouwenspersoon voegt daaraan het volgende toe.

Bij het opvragen van het dossier bleken de juridische documenten niet te zijn verstrekt, volgens de geneesheer-directeur door een foute koppeling in het systeem. Dit laat onverlet dat hierdoor niet is voldaan aan de wet, namelijk dat klager recht heeft op een (volledige) kopie van het dossier. Hierdoor kon klager niet kennis nemen van essentiële stukken voor het indienen van zijn klachten. Klager moet er vanuit kunnen gaan dat hij alle stukken krijgt wanneer hij om een afschrift van zijn dossier vraagt. Uit de kopie van het dossier blijkt niet dat klager schriftelijk op de hoogte is gesteld van de naam van de zorgverantwoordelijke. Ook heeft klager geen aantekening in zijn dossier gevonden met betrekking tot, kort gezegd, zijn wilsbekwaamheid, terwijl dit ingevolge artikel 8:9 lid 4 sub a Wvggz is vereist, en of de situatie zich voordoet zoals beschreven in art. 8:9 lid 4 sub b.

Tot slot is door het weghalen van namen van de rapportage voor klager volstrekt onduidelijk wie, wanneer en wat heeft gerapporteerd. Dit klemmt des te meer nu klager te kennen geeft heel veel gezichten te hebben gezien waarvan hij sommige behandelaars maar één keer of slechts in het voorbijgaan heeft gezien. Niet alleen in de kopie van het dossier dat klager heeft ontvangen waren de namen weggehaald, dit is ook gebeurd bij de aanvullende verweerstukken uit het dossier. Hierdoor is het zowel voor klager als externen, zoals de klachtencommissie, niet duidelijk wie wanneer verantwoordelijk is voor beslissingen en rapportages.

Klager verzoekt bij gegrondverklaring van (een of meer van) zijn klachten om een schadevergoeding. Klager heeft een eigen bedrijf en heeft door opname op een gesloten afdeling zijn werk niet kunnen uitvoeren en afspraken niet kunnen nakomen. Bij gegrondverklaring van zijn klachten verzoekt klager in de gelegenheid te worden gesteld zijn schade nader uit te werken in een schadebegroting.

4.2 STANDPUNT ZORGVERANTWOORDELIJKE

Het standpunt van de zorgverantwoordelijke komt, samengevat, neer op het volgende.

De zorgverantwoordelijke stelt dat hij niet degene is die de crisismaatregel heeft beoordeeld of overleg heeft gevoerd om de crisismaatregel te nemen. Wel kan de zorgverantwoordelijke benoemen dat hij achter de crisismaatregel staat en dat er zodoende geen reden was overleg met de geneesheer-directeur te plegen om de crisismaatregel op te heffen. Volgens de zorgverantwoordelijke was sprake van een (vermoeden) van een psychische stoornis, met ernstig nadeel als gevolg, dat niet anders kon worden afgewend dan middels opname binnen een accommodatie, te weten een gesloten afdeling. Collega's van de crisisdienst beschrijven klager als een man met een floride psychotisch

beeld met een uitgebreid paranoïde waansysteem dat sinds een aantal maanden bestaat. Klager heeft geen psychiatrische voorgeschiedenis maar wel een voorgeschiedenis van meerdere jaren dagelijks cocaïnegebruik.

Ook tijdens het opnamegesprek met collega's heeft klager verteld over bedreigingen, betrokkenheid van agenten bij het criminele circuit, achtervolgingen, identiteitsdiefstal etc. en dat hij hier bewijs voor heeft. Er wordt getwijfeld aan het stoppen van het gebruik van cocaïne, zoals klager zelf stelt. Klager vertoonde tijdens genoemd gesprek veel motorische onrust. Er kon geen urinecontrole worden afgenomen omdat klager weigerde mee te werken. Daarnaast lijken een relatiebreuk in de zomer van 2022 en het wegvallen van vaste medewerkers in zijn bedrijf als destabiliserende factoren te werken. Het sociale steunsysteem van klager is weggefallen. De zorgverantwoordelijke is van mening dat uit de beschrijving van collega's voldoende blijkt dat er sprake is van (een vermoeden) van een psychische stoornis, namelijk een psychotische stoornis mogelijk geluxeed door middelengebruik en ernstig nadeel. Volgens de medische verklaring is er gevaar voor levensgevaar, ernstig lichamelijk letsel en ernstige psychische schade. Een betrokken agent voelde zich zodanig bedreigd, dat hij bescherming zou krijgen, als klager naar huis zou gaan. Verder werd er een risico gezien op ernstige financiële schade en acute maatschappelijke teloorgang vanwege het feit dat klager een eigen bedrijf heeft. De beoordelend psychiater zag het risico dat klager met zijn hinderlijk gedrag agressie over zichzelf zou afroepen.

De zorgverantwoordelijke vermoedt dat een psychotisch toestandsbeeld te zien is geweest bij opname en dat dit na een aantal dagen is verbleekt. Dit is zeker mogelijk wanneer sprake is van middelengebruik. De zorgverantwoordelijke heeft klager niet beoordeeld op het moment van de zitting bij de rechtbank. Dat op dat moment geen psychotisch toestandsbeeld aanwezig was, betekent volgens de zorgverantwoordelijke niet dat geen psychotisch toestandsbeeld aanwezig was ten tijde van de beoordeling voor de crisismaatregel een aantal dagen voor de zitting. Daarnaast sluit de bevestiging van de partner van klager niet uit dat de inhoud van het verhaal toch psychotisch was. De wet stelt volgens de zorgverantwoordelijke dat verplichte zorg ingesteld kan worden bij ernstig nadeel bij een vermoeden van een psychische stoornis. Een stoornis hoeft dus niet met zekerheid vastgesteld te zijn om een crisismaatregel te kunnen nemen.

Gezien het ernstig nadeel, zoals hiervoor beschreven, het feit dat klager niet openstond voor medicatie, de onzekerheid of klager zou terugkeren naar de afdeling en het risico op drugsgebruik, kan naar de mening van de zorgverantwoordelijke de beperking van de bewegingsvrijheid als proportioneel worden beschouwd. Hij stelt dat hierin een zorgvuldige afweging is gemaakt. Ook de overige toegepaste vormen van verplichte zorg voldoen volgens de zorgverantwoordelijke aan de daartoe te stellen wettelijke vereisten.

De beslissing om klager te beperken in het gebruik van zijn telefoon en tablet heeft de zorgverantwoordelijke genomen, omdat er bij de verpleging via klagers broer signalen waren binnengekomen, dat klager zijn complottheorieën via de sociale media naar buiten wilde brengen. Klager was volgens de verpleging druk bezig om zijn telefoon en laptop te regelen en moest begrensd worden in het aantal telefoontjes dat hij wilde plegen. Ondanks waarschuwing werd duidelijk dat klager toch zijn ideeën via internet wilde gaan delen. Daarop is besloten klagers telefoon en laptop in te nemen, om klager tegen zichzelf in bescherming te nemen. Hij zou zijn bedrijf kunnen schaden door zijn ideeën in de openbaarheid te brengen. Klager was dusdanig gedreven in zijn voornemen dat het niet verantwoord werd geacht klager zijn communicatiemiddelen kortdurend onder toezicht in eigen beheer te geven. De zorgverantwoordelijke erkent dat per abuis op de kennisgeving als duur van deze maatregel 3 weken wordt vermeld; dat had de duur van de crisismaatregel moeten zijn, daar er geen voortzetting van de crisismaatregel is gevolgd.

Met betrekking tot het onderzoek naar gedragsbeïnvloedende middelen in de verblijfsruimte van klager en de fouillering van klager voert de zorgverantwoordelijke ten verweere aan dat klager, die inmiddels bezoek had ontvangen, gedreven en achterdochtig bleef in het contact. Daar klager urinecontroles weigerde, hetgeen zou kunnen duiden op gebruik van middelen, , kon niet worden uitgesloten dat klager opnieuw middelen zou hebben gebruikt, met als gevolg meer risico op agressieve escalatie.

Ten slotte brengt de zorgverantwoordelijke naar voren dat klager, daar er een vermoeden was van een psychotisch toestandsbeeld, medicatie is aangeboden en een depot is aangezegd bij voortzetting van de crisismaatregel. Medicatie is een bewezen effectieve interventie bij een psychotisch toestandsbeeld en de inzet ervan is aangewezen bij ernstig aandeel. In de gegeven situatie, waarin klager ontkende psychisch ziek te zijn, werd het niet proportioneel geacht om klager al een depot toe te dienen bij weigering van orale medicatie. Wel werd klager stevast medicatie aangeboden, omdat de verwachting was dat klagers toestandsbeeld bij inname van medicatie sneller zou stabiliseren. Doordat de crisismaatregel niet is voortgezet, is er geen depot toegediend en is het bij drang gebleven.

4.3 STANDPUNT GENEESHEER-DIRECTEUR

Het standpunt van de geneesheer-directeur komt, samengevat, neer op het volgende.

Voor klager was het onduidelijk, uit de aangeleverde kopie van het dossier, wie de zorgverantwoordelijke was, doordat in het afschrift de namen van medewerkers die in het dossier hebben gerapporteerd ontbraken.

De procedure "verzoek afschrift dossier" bij een afgesloten behandeling is binnen Mondriaan als volgt. Een ex-patiënt kan een verzoek tot afschrift schriftelijk (eventueel elektronisch) indienen bij het bureau geneesheer-directeur (BGD). Het BGD bevestigt de ontvangst van het verzoek en neemt over het verzoek contact op met de laatst bekende regiebehandelaar/zorgverantwoordelijke. Deze hulpverlener behandelt het verzoek voor wat betreft screening op uitzonderingssituaties en eventueel onderzoek naar precieze wens. Het BGD zorgt vervolgens voor een (elektronisch) afschrift voor zover verzocht.

De geneesheer-directeur heeft naar aanleiding van de klacht navraag gedaan bij het BGD. Betrokkene heeft op 24 januari 2023 gevraagd om een kopie en op 3 februari 2023 een digitale kopie ontvangen. Het klopt dat in de aangeleverde kopie die klager heeft ontvangen de juridische documenten ontbraken. Reden hiervan bleek een administratieve fout: door het ontbreken van een koppeling in het systeem werden juridische documenten niet automatisch toegevoegd. Bij indienen van het verzoek was niet bekend dat bij maken van een digitale uitdraai door het bureau geneesheer-directeur dit onderdeel van het dossier niet automatisch meer werd bijgevoegd. Deze systeemfout is later ontdekt en op 14 februari 2023 hersteld. Het spijt de geneesheer-directeur dat betrokkene daardoor geen volledige kopie heeft ontvangen. Indien klager dat wenst zal de geneesheer-directeur ervoor zorg dragen dat hij deze stukken alsnog ontvangt.

Met betrekking tot het weghalen van de namen merkt de geneesheer-directeur tijdens de hoorzitting op dat dit niet gebruikelijk is. Het secretariaat was van mening dat dit zo hoorde.

5 OVERWEGINGEN EN OORDEEL KLACHTENCOMMISSIE

De klachten zijn gebaseerd op artikel 10.3 Wvggz. De klachtencommissie is bevoegd van deze klachten kennis te nemen en klager is ontvankelijk in zijn klachten.

Klager heeft van zijn wettelijke bevoegdheid gebruik gemaakt om op grond van artikel 10.3 Wvggz zeven klachten in te dienen met betrekking tot de beslissing van de zorgverantwoordelijke tot het verlenen van verscheidene vormen van verplichte zorg en de beoordeling door de zorgverantwoordelijke van klagers wilsbekwaamheid. Daarnaast heeft klager op basis van genoemd wetsartikel een klacht ingediend tegen het aanleveren van een onvolledig dossier. Derhalve zal de klachtencommissie zich moeten uitspreken over deze klachten en dient zij de beslissing van de zorgverantwoordelijke aan de wettelijke criteria te toetsen.

FORMELE TOETSING

Op grond van artikel 8:9 lid 3 Wvggz stelt de zorgverantwoordelijke de beslissing op schrift, voorziet de beslissing van een schriftelijke motivering en stelt de geneesheer-directeur op de hoogte van de beslissing. De geneesheer-directeur geeft betrokkene, de vertegenwoordiger en de advocaat een

Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg

afschrift van de beslissing en stelt hen schriftelijk in kennis van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon.

Aan het verweerschrift is als bijlage het volgende formulier toegevoegd:

- Informatie aan betrokkene over beslissing zorgverantwoordelijke tot het verlenen van verplichte zorg (art. 8:9 lid 1 en 2 Wvggz) d.d. 13 oktober 2022.

Op het formulier is vermeld waaruit de verplichte zorg zal bestaan, de gronden die in dezen van toepassing zijn, met bijbehorende motivering.

Klager stelt geen kennisgevingsformulier te hebben ontvangen op de dag van opname, 11 oktober 2022. De psychiater heeft niet betwist dat hij pas twee dagen later, op 13 oktober 2022, bovengenoemd formulier aan klager heeft overhandigd, nadat hij had aangekondigd dat diens telefoon en laptop zouden worden ingenomen. Een kopie van de laatste pagina van dit formulier heeft klager bij het indienen van zijn klacht bijgevoegd, waaruit blijkt dat hij dit formulier heeft ontvangen.

De klachtencommissie is van oordeel dat op grond van het bovenstaande is komen vast te staan dat klager zonder geldige reden - deze wordt althans niet naar voren gebracht - niet tijdig door de zorgverantwoordelijke naar behoren op de hoogte is gesteld van de inhoud van zijn behandeling en van zijn rechten. De klachtencommissie is van oordeel dat daarmee niet is voldaan aan het bepaalde in artikel 8:9 lid 3 Wvggz.

Daarnaast stelt klager dat hij de beschikking van de burgemeester d.d. 11 oktober 2023 niet heeft ontvangen. Conform artikel 8:7 lid 3 Wvggz verleent een zorgaanbieder aan betrokkene slechts verplichte zorg als bedoeld in, voor zover thans van belang, de crisismaatregel tegen overlegging van een afschrift hiervan. Uit deze wetsbepaling blijkt dat het op de weg van de zorginstelling ligt deze beschikking aan de patiënt over te leggen. De klachtencommissie kan niet anders oordelen dan dat in dezen niet aan dit wettelijk vereiste is voldaan. Dat klager ingevolge artikel 7:2 lid 2 Wvggz ook een afschrift van de burgemeester van diens beslissing tot het nemen van een crisismaatregel dient te ontvangen, ontslaat de zorgaanbieder niet van bovengenoemde verplichting en doet derhalve aan dit oordeel niet af.

Voorts is komen vast te staan, nu klager zulks heeft gesteld en de zorgverantwoordelijke dit niet heeft bestreden, dat klager niet schriftelijk is geïnformeerd over wie zijn zorgverantwoordelijke was ten tijde van zijn opname. Daarmee is niet voldaan aan het vereiste van artikel 8:3 lid 1 Wvggz.

De klachtencommissie is van oordeel dat er, los van het wettelijk vereiste, in dezen te meer aanleiding was om klager ter zake te informeren, daar op de gesloten afdeling waar klager heeft verbleven vier psychiaters (parttime) werkzaam zijn en volgens het dossier zijn zij allen betrokken geweest bij de behandeling van klager.

De klachtencommissie heeft vastgesteld dat op het artikel 8:9 Wvggz formulier dat klager is uitgereikt niet is aangekruist dat klager aan zijn kleding en/of lichaam kon worden onderzocht, terwijl dit volgens de beschikking van de crisismaatregel wél was toegestaan.

Naast het doorzoeken van de kamer van klager is hij ook gefouilleerd. Met betrekking tot deze maatregel geldt mutatis mutandis hetzelfde. Nu genoemde vormen van verplichte zorg jegens klager zijn toegepast terwijl hij daarover in het geheel niet schriftelijk was geïnformeerd - niet over de verwachte duur van de toepassing maar ook niet over de specificering en motivering van de beslissing tot toepassing - is er, naar het oordeel van de klachtencommissie, ter zake sprake van een verzuim. Hiermee is vast komen te staan dat niet aan de eisen van artikel 8:9 Wvggz is voldaan.

Wilsbekwaamheid

Ingevolge artikel 8:9 lid 4 Wvggz legt de zorgverantwoordelijke schriftelijk vast in het dossier of betrokkene ter zake van een jegens hem genomen beslissing tot toepassing van verplichte zorg tot een redelijke waardering van zijn belangen in staat is.

Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg

Op het formulier "Informatie aan betrokkene over beslissing tot het verlenen van verplichte zorg (art. 8:9 lid 1 en 2 Wvggz)" is aangekruist dat klager niet wilsbekwaam wordt geacht ten aanzien van het desbetreffende besluit en tevens wordt vermeld dat van deze beoordeling een aantekening is gemaakt in klagers dossier. Daarmee wordt, naar het oordeel van de klachtencommissie, voldaan aan het bepaalde in artikel 8:9 lid 4 Wvggz.

Klager maakt kenbaar het niet eens te zijn met de beoordeling van de zorgverantwoordelijke dat hij klager wilsonbekwaam acht ter zake van de beslissingen over de verplichte zorg (klacht 7).

De klachtencommissie overweegt dienaangaande dat zij deze beoordeling alleen marginaal kan toetsen, dat wil zeggen onderzoeken of de desbetreffende beoordeling door de zorgverantwoordelijke op zorgvuldige wijze tot stand is gekomen. Het is niet aan de klachtencommissie om te treden in de inhoudelijke beoordeling door de zorgverantwoordelijke; daartoe acht zij zich niet bevoegd.

Het is de commissie niet gebleken dat de zorgverantwoordelijke zijn beslissing niet op zorgvuldige wijze heeft genomen.

Ten aanzien van de door klager aangevochten beslissingen van de zorgverantwoordelijke tot toepassing van de eerdergenoemde vormen van verplichte zorg overweegt de klachtencommissie voorts als volgt.

TOETSING AAN ERNSTIG NADEEL CRITERIUM

Klager stelt dat er bij hem geen sprake was van een psychische stoornis en dat hem geestelijk niets mankeerde. De klachtencommissie acht deze ontkenning van klager tegenover de gemotiveerde betwisting door de zorgverantwoordelijke, zoals hierboven weergegeven, niet aannemelijk. Uit hetgeen is vermeld in het behandelplan, de medische verklaring, de beschikking, de rapportage, het uitgereikte artikel 8:9 Wvggz formulier en het verweerschrift, alsmede gelet op de toelichting van de zorgverantwoordelijke tijdens de hoorzitting, is, naar het oordeel van de klachtencommissie, genoegzaam gebleken dat er wel degelijk sprake is geweest van een vermoeden van een psychische stoornis en van daaruit voortvloeiend ernstig nadeel, voor klager zelf maar ook voor zijn directe omgeving, zoals hierna vermeld.

Uit de stukken komt naar voren dat er een sterk vermoeden was dat bij klager ten tijde van de opname sprake was van een floride psychotisch toestandsbeeld met een uitgebreid paranoïde waansysteem. Klager was zeer geagiteerd en geladen, en daarnaast achterdochtig in het contact; hij maakte een gedreven indruk en had veel motorische onrust. Het gedrag van klager, die jarenlang dagelijks cocaïne had gebruikt maar naar zijn zeggen sinds 1,5 jaar drugsvrij was, wekte de indruk dat hij middelen had gebruikt. Daar kwam bij dat hij urinecontroles en het nemen van medicatie weigerde. Door ontbrekend ziektebesef en -inzicht was er geen bereidheid tot samenwerking, waardoor behandeling niet tot stand is gekomen. Klager was overtuigd van een aantal complottheorieën en wilde koste wat het kost aantonen dat hij volledig in zijn gelijk stond. Dit had mede tot gevolg dat hij derden ernstig heeft bedreigd, waaronder een politieagent die zelfs bescherming was toegezegd in geval klager naar huis zou gaan. Ook zijn ex-vriendin, met wie de relatie enige tijd eerder was verbroken, werd door klager in de nacht lastig gevallen, omdat hij meende haar te moeten beschermen tegen een bende die hem en haar probeerde kapot te maken. De vaste werknemers in klagers goedlopende bedrijf hebben ontslag genomen en door zijn gedrag bestond er zelfs een risico dat klager ernstige financiële schade zou oplopen. Het ernstig nadeel bestond uit het bedreigen van derden, onder wie zijn ex-partner, het toebrengen van ernstig lichamelijk letsel aan derden, het door hinderlijk gedrag agressie oproepen bij derden, alsmede acute maatschappelijke teloorgang (wegvallen relatie en vrienden), en ernstige financiële schade.

Naar het oordeel van de klachtencommissie heeft de zorgverantwoordelijke, zoals hiervoor overwogen, niet alleen aannemelijk gemaakt dat er een risico bestond dat klager zichzelf en anderen ernstig nadeel berokkende, maar ook dat dit gedrag voortkwam uit het psychotisch toestandsbeeld. Tegenover de ontkenning door klager heeft de zorgverantwoordelijke, naar het oordeel van de klachtencommissie, ter onderbouwing van zijn standpunt voldoende argumenten naar voren gebracht.

Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg

Op grond daarvan onderschrijft de klachtencommissie de beslissing van de zorgverantwoordelijke, dat de verleende vormen van verplichte zorg, die blijkens de crisismaatregel van 11 oktober 2022 waren toegestaan, in de gegeven situatie noodzakelijk waren.

Voorts dienen de vormen van verplichte zorg te voldoen aan de eisen van effectiviteit, proportionaliteit, subsidiariteit en veiligheid en dient de procedure met de benodigde zorgvuldigheid te zijn gewaarborgd.

Daar klachten 1 t/m 6, ieder voor zich, betrekking hebben op beslissingen die gebaseerd zijn op hetzelfde feitencomplex, te weten klagers psychotisch toestandsbeeld, zullen zij gezamenlijk worden behandeld.

TOETSING AAN EFFECTIVITEITSCRITERIUM

Het doel van de behandeling is het stabiliseren van het toestandsbeeld van klager en het laten afnemen van de psychotische klachten waardoor het ernstig nadeel voor klager wordt afgewend en ambulante vervolgbehandeling of behandeling op een niet gesloten afdeling mogelijk is.

De klachtencommissie is van oordeel dat de ingezette vormen van verplichte zorg bij klager effectief zijn geweest, omdat gebleken is dat zij een positief effect hebben gehad op het toestandsbeeld van klager, waardoor het bij opname vermoedelijke psychotische toestandsbeeld spoedig is verbleekt en de opname slechts enkele dagen heeft geduurd.

Volgens de zorgverantwoordelijke was het als gevolg van het psychiatrisch toestandsbeeld van klager ten tijde van de opname niet mogelijk met hem afspraken te maken over de opname, de beperking van zijn bewegingsvrijheid en het gebruik van communicatiemiddelen. Klager ontkende een psychiatrische ziekte te hebben en weigerde medicatie, waardoor er mede door ontbrekend ziektebesef en -inzicht een gerede kans bestond dat klager zich aan de zorg zou onttrekken en mogelijk middelen ging gebruiken, met alle gevolgen van dien. In aanmerking genomen dat het toestandsbeeld van klager zodanig was dat de situatie kon escaleren, terwijl niet duidelijk was of er sprake was van middelengebruik en klager urinecontroles weigerde, acht de klachtencommissie aannemelijk dat onderzoek naar mogelijke aanwezigheid van middelen in klagers kamer en aan zijn kleding en lichaam geboden was.

De klachtencommissie is op grond van het bovenstaande van oordeel dat de vormen van verplichte zorg die werden ingezet om het toestandsbeeld van klager te verbeteren effectief waren, omdat gebleken is dat op deze wijze het ernstig nadeel bij klager werd weggenomen. Daarmee beantwoorden deze aan de eis van effectiviteit.

TOETSING AAN PROPORTIONALITEITSCRITERIUM

De klachtencommissie overweegt dienaangaande als volgt. De door de zorgverantwoordelijke ingezette maatregelen hebben ervoor gezorgd dat het toestandsbeeld van klager is verbeterd, met als gevolg dat de crisismaatregel niet is verlengd. Met de zorgverantwoordelijke is de klachtencommissie van oordeel dat er ten tijde van de opname sprake was van een zorgwekkend toestandsbeeld en ernstig nadeel bij klager. Tijdens de eerste dagen van klagers verblijf op de afdeling was het toestandsbeeld van dien aard, dat er gevreesd werd voor een escalatie. Indien klager niet in zijn bewegingsvrijheid zou zijn beperkt en naar huis zou zijn gegaan, had dit grote nadelige gevolgen voor hem kunnen hebben. Klager bleef volharden in zijn drang zijn gelijk te bewijzen, waardoor hij geagiteerd en agressief reageerde naar zijn omgeving. Daarnaast bleef klager stellig in zijn standpunt dat hij niet geestesziek was. Volgens klager was de aanleiding tot zijn opname zijn boosheid over het niet serieus te zijn genomen door de politie. Het ontbrekende ziektebesef en -inzicht hadden tot gevolg dat klager een gevaar bleef vormen voor zichzelf (financiële schade, acute maatschappelijke teloorgang, verwaarlozing) alsook voor anderen (agressie).

Ervan uitgaande dat klager geen ziektebesef of -inzicht had en dat er een gerede kans was dat hij zich aan de zorg wilde onttrekken, terwijl hij door zijn gedrag een gevaar vormde voor zichzelf en anderen,

is de klachtencommissie van oordeel dat het inzetten van de verplichte zorg proportioneel was om het ernstig nadeel bij klager te doen wegnemen.

TOETSING AAN SUBSIDIARITEITSCRITERIUM

Bij het inzetten van vormen van verplichte zorg dienen, indien en voor zover mogelijk, de voor de patiënt minst ingrijpende middelen te worden toegepast.

Klager zegt dat hij niet geestesziek was en dat hij naar huis wilde terugkeren.

De zorgverantwoordelijke heeft naar voren gebracht dat geprobeerd is met klager afspraken te maken over het nemen van medicatie en toestaan van urinecontroles, maar dat klager hieraan niet wilde meewerken. Daarbij bleef klager stellig in zijn standpunt, dat hij geen psychiatrische stoornis heeft en hij niet opgenomen wilde zijn. In verband daarmee bestond er in de eerste dagen van klagers opname een risico dat door zijn gedrag de situatie op de afdeling kon escaleren.

De klachtencommissie acht aannemelijk dat, gezien de stelligheid en vasthoudendheid van klager op dit punt, een verandering in deze gedachtegang niet te verwachten was. Indien klager echter verstoken zou zijn van de ingezette verplichte zorg, zou het ernstig nadeel dat uit zijn psychisch toestandbeeld voortvloeide niet zijn afgenomen en zou zijn toestandbeeld onvoldoende zijn verbeterd, waardoor hij mogelijk opnieuw agressief gedrag had laten zien.

Aangenomen moet worden dat klager op dat moment onvoldoende in staat was de gevolgen van zijn handelen te overzien, ervan uitgaande dat het toestandbeeld van klager zonder opname en behandeling niet zou zijn verbeterd. Hierdoor bleef er voor de zorgverantwoordelijke, naar het oordeel van de klachtencommissie, niets anders over dan toepassing van de verplichte zorg in de vorm van de opname in een accommodatie, de beperking van klagers bewegingsvrijheid en het doorzoeken van zijn kamer, alsmede onderzoek aan kleding en lichaam. De zorgverantwoordelijke stonden geen andere even effectieve, maar minder ingrijpende middelen ter beschikking om in de gegeven situatie zo goed mogelijk zorg te dragen voor de psychische gezondheid van klager.

Met betrekking tot de medicatie overweegt de klachtencommissie dat klager weliswaar regelmatig medicatie is aangeboden maar dat hij dit heeft geweigerd, hetgeen de zorgverantwoordelijke heeft geaccepteerd, waardoor er te dezen sprake is geweest van drang. Dat deze drang ongeoorloofde vormen heeft aangenomen is, naar het oordeel van de klachtencommissie, niet gesteld noch gebleken.

Mede gelet op dit laatste is de commissie van oordeel dat daarmee in dezen aan het subsidiariteitsvereiste is voldaan.

TOETSING AAN VEILIGHEIDSCRITERIUM

De klachtencommissie acht aannemelijk dat, zoals hiervoor reeds overwogen, bij het niet inzetten van de genoemde vormen van verplichte zorg, klager zich had onttrokken aan de zorg waardoor de kans groot was dat zijn toestandbeeld zou zijn verslechterd. De zorgverantwoordelijke heeft de klachtencommissie ervan overtuigd dat het inzetten van de genoemde vormen van verplichte zorg deze negatieve en voor klager schadelijke ontwikkeling heeft voorkomen.

Daarmee is, naar het oordeel van de klachtencommissie, in de gegeven omstandigheden genoegzaam voldaan aan het veiligheidsvereiste.

De klachtencommissie komt, alles overziende, op grond van hetgeen hierboven is overwogen tot het oordeel dat ter zake van de toepassing van verplichte zorg weliswaar niet steeds formeel, maar inhoudelijk wél aan alle wettelijke vereisten is voldaan. Dit heeft tot gevolg dat de klachten 1 t/m 6 inhoudelijk ongegrond moeten worden verklaard.

Klacht 7 – dossier

Op grond van artikel 8:4 lid 1 Wvggz is de zorgverantwoordelijke verantwoordelijk voor het aanleggen van een dossier. In het dossier zal de voortgang van de uitvoering van de crisismaatregel of de voortzetting van de crisismaatregel en de zorgmachtiging moeten worden neergelegd. Op grond van artikel 456 van boek 7 van het Burgerlijk Wetboek heeft de patiënt recht op inzage en afschrift van het dossier, inclusief dus de aantekening, bedoeld in het tweede lid.

Binnen Mondriaan is het bureau geneesheer-directeur verantwoordelijk voor het verstrekken van een kopie van een dossier van een ex-patiënt. De medewerkers van het bureau vragen de stukken op bij de betreffende regiebehandelaar en sturen dit door naar de patiënt.

Klager heeft op 24 januari 2023 zijn dossier opgevraagd. Het secretariaat van de afdeling heeft de stukken uit het dossier van klager naar het bureau geneesheer-directeur gestuurd en de aldaar werkzame medewerkers hebben de stukken op 3 februari 2023 aan klager gestuurd. Gebleken is dat klager alleen rapportages heeft ontvangen, waarbij de namen van de betreffende medewerkers waren weggehaald. De juridische documenten ontbraken.

De geneesheer-directeur heeft uitgelegd dat er sprake was van een administratieve fout door het ontbreken van een koppeling in het systeem, waardoor de juridische documenten niet bij de rapportage waren gevoegd. Deze fout is op 14 februari 2023 hersteld.

De klachtencommissie is van oordeel dat de nodige zorgvuldigheid dient te worden betracht bij het verstrekken van een kopie van een patiëntendossier. De fout zou mogelijk niet zijn gemaakt indien de stukken door het bureau geneesheer-directeur zouden zijn gecontroleerd alvorens deze door te sturen. Aangezien de verantwoordelijkheid voor het verstrekken bij het bureau geneesheer-directeur ligt, hadden de desbetreffende medewerkers dit moeten controleren.

Klager klaagt dat in het ontvangen afschrift van de rapportages de namen zijn weggehaald, waardoor het niet duidelijk is wie, wanneer en wat heeft gerapporteerd. Hierdoor is het niet duidelijk wie wanneer verantwoordelijk is geweest voor beslissingen en rapportages. Een patiënt heeft recht op volledige informatie bij het verstrekken van gegevens uit zijn dossier. In de kopie van het dossier van klager waren de namen van medewerkers weggehaald.

De zorgorganisatie heeft bij het verstrekken van een kopie van het patiëntendossier de mogelijkheid om een inzageverzoek (gedeeltelijk) te weigeren. Dit is mogelijk als de privacy van een ander (bijvoorbeeld de privacy van een medewerker) in gevaar komt. De zorgorganisatie zal op dat moment de belangen van de desbetreffende medewerker af moeten zetten tegen de belangen van diegene die verzoekt om inzage in het dossier. Van de organisatie wordt verwacht dat terzake een zorgvuldige afweging wordt gemaakt. Daarvoor staan de organisatie diverse mogelijkheden ten dienste. De persoonsgegevens van de medewerker kunnen zwart gelakt worden als de organisatie tot de conclusie komt dat de belangen van de verzoeker niet opwegen tegen de belangen van de medewerker. Als tijdens de belangenafweging duidelijk wordt dat de belangen van beide partijen daarmee het beste worden gediend is het mogelijk om de persoonsgegevens te pseudonimiseren. De klachtencommissie is van oordeel dat bij het verstrekken van een kopie van een patiëntendossier in beginsel de namen van de medewerkers moeten worden verstrekt, tenzij de instelling kan aantonen dat er andere belangen spelen. Dit laatste blijkt in dezen niet het geval te zijn.

De commissie komt derhalve tot het oordeel dat de klacht gegrond is.

6 SCHADEVERGOEDING

Klager heeft op 28 februari 2023 de klachtencommissie verzocht om, bij gegrondverklaring van een van zijn klachten, toekenning van schadevergoeding wegens de immateriële schade die hij naar zijn zeggen als gevolg van zijn verblijf bij Mondriaan heeft geleden.

Daar de klachtencommissie drie klachten formeel gegrond en één klacht gegrond zal verklaren en klagers verzoek, om de schade die hij stelt geleden te hebben te mogen toelichten, de

Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg

klachtencommissie in de gegeven omstandigheden niet onredelijk voorkomt, zal zij klager daartoe de gelegenheid geven. Dit brengt mee dat op het schadevergoedingsverzoek later zal worden beslist.

Alvorens daarover te beslissen dient de klachtencommissie ingevolge artikel 10:11 lid 3 Wvggz de zorgaanbieder hierover te horen. Dit heeft tot gevolg dat klager uiterlijk 6 weken na onderstaande beslissing over de klachten, te weten op 23 mei 2023, de beslissing over de eventueel toe te kennen schadevergoeding tegemoet kan zien.

7 BESLISSING

De klachtencommissie:

- verklaart de klachten 3 en 5 tot en met 7, betrekking hebbend op achtereenvolgens het aanbrengen van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten, onderzoek in woon- of verblijfsruimte, aanzegging toedienen van medicatie en beoordeling van de wilsbekwaamheid ongegrond;
- verklaart de klachten 1 en 2, betrekking hebbend op achtereenvolgens het opnemen in een accommodatie en het beperken van de bewegingsvrijheid formeel - voor zover gericht tegen het niet uitreiken van het artikel B:9 lid 1 en lid 2 Wvggz formulier - gegrond en voor het overige, inhoudelijk, ongegrond;
- verklaart klacht 4 betrekking hebbend op onderzoek aan kleding en/of lichaam. formeel – voor zover gericht tegen het daarop niet aankruisen als vorm van te verlenen verplichte zorg – gegrond en voor het overige, inhoudelijk, ongegrond;
- verklaart klacht 8, betrekking hebbend op het niet ontvangen hebben van een compleet dossier gegrond;
- houdt de beslissing tot eventuele toekenning van schadevergoeding aan.

8 BEROEP

De klachten zijn gebaseerd op artikel 10:3 Wvggz. Dit brengt mede dat betrokkene, de vertegenwoordiger, de zorgaanbieder of een nabestaande van betrokkene door middel van een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift beroep kan instellen tegen de onderhavige uitspraak van de klachtencommissie bij de Rechtbank Limburg, locatie Maastricht (artikel 10:7 lid 1 Wvggz).

De termijn voor het indienen van een verzoekschrift bedraagt zes weken, ingaande op de dag na die waarop de commissie uiterlijk had moeten beslissen dan wel ingaande op de dag waarop de beslissing van de commissie aan klager bekend is gemaakt (artikel 10:7 lid 2 Wvggz).